

STRESZCZENIE

Sprawowanie opieki lekarskiej nad pacjentem w wieku podeszłym i starszym wiąże się z licznymi wyzwaniami, które wynikają z odrębności tej populacji w porównaniu do młodszych osób dorosłych. Dane demograficzne wskazują, że osoby powyżej 65. roku życia są najszybciej rosnącą grupą wiekową. Tworzy to potrzebę prowadzenia nowych badań, które dostarczą nam danych poprawiających efektywność sprawowania opieki lekarskiej oraz wdrażania profilaktyki zdrowotnej w populacji geriatrycznej.

Celem badań było określenie wpływu czynników psychofizycznych oraz socjoekonomicznych na zachowania profilaktyczne, farmakoterapię i stan psychiczny osób w wieku 60 i więcej lat. Przekrojowe badanie ankietowe zostało przeprowadzone w listopadzie i grudniu 2020 roku, na reprezentatywnej grupie 500 osób w wieku ≥ 60 lat, mieszkających w Polsce. Wyniki badania zostały przedstawione w trzech pracach oryginalnych, opublikowanych w trzech różnych czasopismach o łącznym współczynniku IF = 14,539.

Wykazano, że głównymi czynnikami wpływającymi pozytywnie na gotowość przyjęcia szczepienia przeciw grypie w populacji osób w wieku podeszłym był dochód oraz obecność chorób przewlekłych: choroby wieńcowej i POChP. Szczepieniu częściej poddawały się osoby, których dochód na osobę w rodzinie przekraczał 3000 PLN (OR=2,37, CI 95% [1,26 – 4,47]). Rezygnacji ze szczepienia sprzyjał wyższy poziom lęku przed COVID-19 (OR=1,65, CI 95% [1,02–2,66]). Lekarze rekomendowali szczepienie przeciw grypie i pneumokokom tylko u 16,2% starszych pacjentów. Najczęściej stosowanymi przez respondentów grupami leków były leki obniżające ciśnienie tętnicze krwi (51%) oraz leki przeciwbólowe (46% pacjentów). O nowych preparatach włączanych do terapii nie informowała swojego lekarza prowadzącego 1/5 badanych (21,8%). Liczba przyjmowanych leków rosła wraz ze wzrostem masy ciała oraz BMI ($p < 0,001$), występowaniem chorób przewlekłych oraz u osób, które były leczone przez dwóch lub więcej lekarzy. Pacjenci doświadczający lęku i izolacji społecznej częściej przyjmowali leki przeciwbólowe (OR=2,59, CI 95% [1,58-4,26] oraz OR=2,08, CI 95% [1,38-3,13]). Spośród badanej populacji, 58% osób odczuwało lęk z powodu pandemii COVID-19. Były to głównie kobiety ($p=0,025$), osoby przyjmujące antykoagulanty ($p=0,004$) oraz pacjenci z chorobami przewlekłymi.

Wyniki badań dostarczają cennych informacji zarówno lekarzom sprawującym bezpośrednią opiekę nad pacjentem geriatrycznym, jak również decydentom. Mogą przyczynić się do poprawy jakości sprawowanej opieki medycznej, udoskonalenia kampanii edukacyjnych oraz rozwiązań prawnych.

SUMMARY

Physicians taking care of elderly patients face many challenges resulting from the specificity of the geriatric population compared with younger adults. Demographic data indicate that the fastest growing population are people aged over 65 years. Therefore, there is an emerging need to conduct studies that provide us with possible data improving efficacy of medical care and health prophylaxis in geriatric population.

The aim of the study was to determine the influence of psychophysical as well as socioeconomical factors on preventive behaviors, pharmacotherapy and mental condition in geriatric population. The cross-sectional, questionnaire-based study was carried out in November and December 2020, on a representative nationwide sample of 500 adults over 60 years, living in Poland. Results of the study were presented in the three original articles, published in three different medical journals, with total IF = 14,539.

The study revealed that in the examined population over 60 years, decision to receive an influenza vaccination was influenced positively by net income and the presence of chronic diseases: coronary artery disease and COPD. Seniors with net income over 3000 PLN were more likely to undergo a preventive vaccination (OR=2,37, CI 95% [1,26 – 4,47]). On the other hand, those with strong fear of COVID-19 had significantly higher odds of refraining from influenza vaccination (OR=1,65, CI 95% [1,02 – 2,66]). Influenza and pneumococci vaccination was recommended by GPs only to 81 patients (16,2%). The most commonly used medications in this age group included antihypertensive drugs (51% of patients) and analgesics (46%). One fifth of the respondents (21.8%) did not inform their doctor about new preparations included in the therapy. Drug intake increased with higher body mass and BMI ($p < 0,001$), presence of chronic diseases and in seniors treated by two or more doctors. Participants experiencing anxiety or social loneliness took more painkillers (OR=2,59, CI 95% [1,58-4,26] and OR=2,08, CI 95% [1,38-3,13], respectively). In our study, 58% of participants experienced fear due to prevailing COVID-19 pandemic, mostly women ($p = 0,025$), patients taking anticoagulants ($p = 0,004$), and those with chronic diseases.

The study results can be relevant both for healthcare workers and policy makers. The results may contribute to improving a quality of medical care, educational campaigns, as well as legal solutions.